

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

המאשימה

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד הילה כהן-קדוש

נגד

הנאשם

עסאם אל טלאקה
ע"י ב"כ עו"ד אברהם אילון

גזר דין

הנאשם הורשע על סמך הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות, בהתאם להוראת סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק").

על פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, מ.פ., ילידת 1940 (להלן: "המתלוננת") ו-ד.פ., יליד 1933 (להלן: "המתלונן") (וביחד להלן: "המתלוננים") הנם זוג נשוי המתגורר בביתם במשק 32 במושב אחוזם (להלן: "הבית" / "המושב", בהתאמה) ובבעלותם חנות במרכז המסחרי שברחוב מבוא קדם, בקרית גת (להלן: "החנות").

ביום 10.3.19 בשעה 19:21 או בסמוך לכך, הגיעו הנאשם ואחר שזהותו אינה ידועה למאשימה (להלן: "האחר" וביחד "השניים"), ברכבו של הנאשם מסוג טויוטה קורולה מ.ר. 83-669-66 (להלן: "הטויוטה") לקריית גת, כשברשות האחר סכין וכובעי גרב. השניים הסתובבו רגלית במרכז המסחרי, סמוך לחנות.

בשעה 19:35 או בסמוך לכך, סיימו המתלוננים את עבודתם, סגרו את החנות והחלו בנסיעה לביתם ברכבם מסוג "רנו מגאן" מ.ר. 95-971-66 (להלן: "הרנו"), כשברשותם תיק שחור שהכיל, בין היתר, 1,350 ₪ במזומן וצ'קים להפקדה שהיוו את הפדיון השבועי של החנות, טלפון נייד מסוג "נוקיה" ומסמכים שונים של המתלוננים (להלן: "התיק").

השניים נכנסו חזרה לטויוטה ועקבו אחרי המתלוננים ברנו מקרית גת ועד להגעת המתלוננים לבית. בשעה 19:52 או בסמוך לכך, הגיעו המתלוננים לבית ולאחר שהחנו את הרנו בחניה של הבית, נכנסו לבית והניחו את התיק על השולחן בסלון. באותה עת הסתובבו הנאשם והאחר בטויוטה במושב, סמוך לביתם של המתלוננים.

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

1 כעבור מספר דקות, חזרו השניים עם הטויוטה, חנו סמוך לבית, יצאו מהטויוטה כשפניהם מכוסות
2 באמצעות כובעי הגרב איתם הצטיידו, על ידיהם כפפות וברשות האחר סכין, הלכו לכיוון הבית
3 ונקשו בחוזקה על דלת הכניסה.

4
5 למשמע הנקישות, פתחה המתלוננת את הדלת, האחר צעק למתלוננת מספר פעמים "לא לצעוק", זינק
6 לעברה, אחז בבגדיה באזור הצוואר והכתפיים והפילה לרצפה. בכדי למנוע ממנה לקום על רגליה,
7 האחר נעמד מעל המתלוננת כשהיא בין רגליו, התכופף לכיוונה כשביד אחת הוא תופס בכתפיה שלא
8 תקום וביד שנייה הוא אוחז בסכין.

9
10 באותה העת, שמע המתלונן את צעקותיו של האחר, קם ממקומו והתקרב לכניסה של הבית, שם
11 הבחין במתלוננת על הרצפה. באותה העת דחף הנאשם את המתלונן והפילו לרצפה.

12
13 המתלונן התרומם והחל ללכת לכיוון המטבח, אך הנאשם תפס אותו, הפילו לרצפה בשנית ושם את
14 רגליו על ישבנו של המתלונן בכדי למנוע ממנו לקום.

15
16 בהמשך למתואר, הלך הנאשם אל הסלון, לקח את התיק והשניים יצאו מהבית, נכנסו לטויוטה וברחו
17 מהמקום בטויוטה כשברשותם התיק ששדדו.

18
19 בשל האירועים חש המתלונן ברע והתעלף. ניידת מד"א הוזמנה למקום, אך המתלונן סרב להתפנות
20 לבית החולים. ביום 11.3.19 שעה 10:39 או בסמוך לכך נמצא התיק בשמורת פורה עם הכסף.

21
22 עד כאן עובדות כתב האישום המתוקן.

23
24 במסגרת ההסדר לא הייתה הסכמה לעניין העונש וכל צד היה חופשי בטיעונו.

25 תסקירי שירות המבחן

26 תסקיר מיום 27.2.20:

27
28 הנאשם בן 24, נשוי ואב לשני ילדים, עובד במפעל לייצור בטון שבבעלות דודו מאז סיום לימודיו
29 התיכוניים. הנאשם סיים 12 שנות לימוד אולם מתקשה בקרוא וכתוב בשפה העברית. משפחת מוצאו
30 מונה זוג הורים ו-12 ילדים המנהלים אורח חיים נורמטיבי.

31
32 בהתייחסו לעבירה, מסר כי העבירה אינה מאפיינת את אורחותיו. לדבריו, מצוקה כלכלית היא זו
33 שעמדה בסיס ביצוע העבירה (כתוצאה מהפחתה בכמות העבודה במפעל בו הוא מועסק) ודבר היותו
34 המפרנס הבלעדי של משפחתו. נטען כי בינו לבין שותפו לעבירה הייתה היכרות מוקדמת, אם כי לא
35 היו בקשרי חברות. לדבריו, טרם ביצוע העבירה, שוטט יחד עם שותפו בישובים שונים במטרה לאתר
36 מקום לביצוע הגניבה (מיתר, באר שבע ובהמשך קריית גת). מתואר כי טרם ביצוע העבירה הציפו

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

אותו תחושות של חשש והבנה כי זו טעות. הנאשם הודה בביצוע העבירה וההתרשמות הנה כי ניכרת מודעות לחומרת מעשיו. הנאשם מצר על כך שפגע בקרבנות מבוגרים שהתקשו להיאבק וביטא אמפתיה באשר לנזקים הנפשיים והבריאותיים שגרם להם. לצד זאת, ההתרשמות הנה כי הנאשם התקשה להתייחס באופן מעמיק למניעים שהביאו אותו לבצע את העבירה. במסגרת תיק המעצר, שולב הנאשם בקבוצת פיקוח מעצר. הנאשם נכח בקבוצה באופן סדיר והשתתף באופן פעיל תוך שחשף אודות קשייו והקונפליקטים עמם מתמודד במעצרו.

אשר לגורמי הסיכון, שירות המבחן מפרט כי מדובר בצעיר בעל יכולות ורבליות וקוגניטיביות תקינות; העדר עבר פלילי; עד להסתבכותו ניהל הנאשם אורח חיים נורמטיבי ויצרני עם שאיפות דומות לעתיד; הנאשם מפגין אחריות כלפי משפחתו המהווה עבורו עמוד תווך ומקור מוטיבציה להמשך התנהלות נורמטיבית; ההתרשמות לפיה מבטא אחריות מסוימת וחרטה על מעורבותו בעבירה והצהיר על מוטיבציה ראשונית לבחינה מעמיקה יותר של בחירותיו ומאפייניו; הסכמתו של הנאשם להשתלב בטיפול קבוצתי במסגרת שירות המבחן.

ביחס לגורמי הסיכון, מנה שירות המבחן את היותו של הנאשם בשלב גיבוש זהות עצמית כשלא ברורים קשריו השוליים שעלולים להביאו להתנהגות פורצת חוק בעתיד; לביצוע העבירה קדם תכנון מוקדם; הפגיעה שנגרמה למתלוננים; נטייתו של הנאשם להציג עצמו כאדם שומר חוק ונטייתו להתמקד בחלקים החיוביים בחייו תוך טשטוש המידע בנוגע לבחירותיו והתנהגותו פורצת הגבולות; הנאשם נקט עמדה קורבנית לפיה מצבו הכלכלי הביאו לבצע את העבירה מבלי שהייתה בידיו כל אפשרות בחירה.

בשל כל אלה התרשם שירות המבחן כי קיים סיכון מסוים שבמצבי דחק כלכלי הנאשם עלול לפעול באופן דומה. להערכתו של שירות המבחן, הליך טיפולי עשוי לסייע לנאשם לבחון את דפוסי המכשילים ואת הקשיים בתפקודו. על כן, הומלץ על דחיית הדיון בארבעה חודשים לצורך "ניסיון נוסף לגייסו לעריכת תהליך התבוננות פנימית וכן ליכולתו להפיק תועלת מהליך טיפולי". לאור האמור בתסקיר, הוגשה לבית המשפט בקשה בהסכמה לדחיית מועד הדיון. בית המשפט נעתר לבקשה ודחה את הדיון בארבעה חודשים.

תסקיר משלים מיום 24.6.20:

ביום 19.5.20 התקיימה פגישה עם הנאשם במהלכה עלה כי בשל מגפת הקורונה הנאשם עובד במתכונת מצומצמת ומתמודד עם מצוקה כלכלית משמעותית שגורמת לו לתחושות של לחץ וייאוש. לדבריו, לעתים חש תחושות דומות לאלו שחש עובר לביצוע העבירה ועל כן משתדל להימנע מחזרה על דפוסים שעלולים להכשיל אותו ונמנע מלקיים קשרים חברתיים שאינם מטיבים עמו.

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

מפורט כי בשל משבר הקורונה והחל מיום 15.3.20, שירות המבחן פעל במתכונת מצומצמת באופן ששמעט ולא נערכו פגישות עם מטופלים "פנים אל פנים" (רק כחודש עובר להגשת התסקיר, החלו להיערך פגישות פרונטאליות). בהינתן האמור, הקשר עם הנאשם במהלך תקופת הדחייה התבצע באופן טלפוני. נערכו עם הנאשם שיחות פרטניות שמטרתן לסייע לו לבחון את דפוסיו המכשילים ומתן כלים להתמודדות במצבים בהם חווה הצפה רגשית שעלולים להביאו להתנהגות מסכנת ופורצת חוק.

בנוסף, הוכנה לנאשם תכנית טיפולית אולם, הוא טרם שולב בה. בסופו של התסקיר מתבקשת דחיה נוספת בת ארבעה חודשים, זאת על מנת לבחון את יכולתו ונכונותו של הנאשם להירתם לטיפול לאורך זמן ולגבש המלצה בעניינו. בדיון שהתקיים ביום 28.6.20 דחה בית המשפט בהחלטה מנומקת את בקשת הדחייה של שירות המבחן והטיעונים לעונש נדחו לצורך קבלת תסקיר סופי לעניין העונש מטעם שירות המבחן.

תסקיר סופי מיום 30.7.20:

להתרשמות שירות המבחן, הנאשם מבטא מודעות לחומרת מעשיו תוך שמביע נכונות להיעזר במשפחתו, בסביבתו ובגורמי הטיפול לצורך עריכת שינוי בחייו. צוין כי המדובר בשלב התחלתי ביותר של הטיפול. תואר כי הנאשם ממשיך לעבוד ולפרנס את משפחתו. לדבריו, על אף הקשיים הכלכליים שחווה והימצאותו בתנאים מגבילים, הוא משקיע מאמצים על מנת לשנות אורחותיו, בכללם, הימנעות מחזרה על דפוסים שעלולים להכשילו והימנעות מקשרים חברתיים שאינם מטיבים ומקדמים אותו. עוד לדבריו, עתיד להיוולד לו ילד נוסף והוא חושש כי מצבו המשפטי ישפיע על יכולתו להיות נוכח באופן מלא בחיי משפחתו.

בהתייחסותו לעבירה, הנאשם לוקח אחריות על מעשיו ומתאר תחושת חרטה ביחס למעורבותו בפלילים. לדבריו מבין כי בחירותיו היו שגויות וכי פעל באופן פוגעני ביותר לצורך סיפוק צרכיו האישיים מבלי לקחת בחשבון את השלכות מעשיו. הנאשם ביטא צער בגין הנזקים שגרם במעשיו למתלוננים. לדבריו, עובר לביצוע העבירה קיים קשרים עם אוכלוסייה שולית ומעורבותו נבעה ממניע כלכלי.

שירות המבחן חוזר על גורמי הסיכוי בעניינו של הנאשם כפי שפורטו בתסקירו הראשון, בכללם: גילו; מעורבותו הראשונה בפלילים; רצון לערוך שינוי בחייו ויכולת לעמוד בגבולות המוצבים בפניו; אחריות כלפי משפחתו; ניהול אורח חיים יצרני; לקיחת אחריות והבעת חרטה על מעורבותו בעבירה; מוטיבציה ראשונית לבחינה מעמיקה של בחירותיו ומאפייניו במסגרת הטיפול; רצון להשתלב בטיפול במסגרת שירות המבחן. בשל כל אלה, בסופו של התסקיר ממליץ שירות המבחן השתתף מאסר שירות בדרך של עבודות שירות לצד ענישה נלוות.

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

טיעוני הצדדים :

טיעוני המאשימה לעונש :

ב"כ המאשימה במסגרת טיעוניה לעונש, הפנתה לערכים המוגנים בהם פגע הנאשם, בכללם, הגנה על גופו, ביטחונו, כבודו וקניינו של אדם. באופן קונקרטי וביחס לנסיבות ביצוע העבירה, הפנתה המאשימה לגילם של הקרבנות, קשישים בשנות ה-80 לחייהם. עוד הפנתה המאשימה לכך שהעבירה בוצעה בצוותא חדא כאשר לשיטתה, חלקו היחסי של הנאשם אינו נופל מזה של שותפו לעבירה גם אם הוא לא היה זה שאחז בסכין. נטען כי לביצוע העבירה קדם תכנון מוקדם הכולל הצטיידות בסכין וכובעי גרב וביצוע מעקב אחר המתלוננים. ביצוע העבירה בתוך בית הקרבנות מעצים את הפגיעה בתחושת ביטחונם.

אליבא דמאשימה פוטנציאל הנזק הוא גבוה בשים לב שמדובר בקשישים שדי בהפעלת אלימות בעוצמה נמוכה כדי לגרום להם נזקים חמורים. נטען כי הנזקים שנגרמו למתלוננים אינם מתמצים אך בחבלות פיזיות, אלא כוללים גם פגיעה נפשית וכלכלית בשים לב שלאחר אירוע השוד המתלוננים סגרו את החנות שהייתה בבעלותם משך 48 שנים. בשל כל אלה, ולאור הפסיקה שהוצגה מטעמה, המאשימה סבורה שמתחם העונש ההולם מן הראוי שינוע בין שש עד תשע שנות מאסר בפועל, לצד ענישה נלוות.

אשר לקביעת עונשו של הנאשם בגדרי המתחם, נטען כי הגם שהנאשם משוחרר למעלה משנה, הוא לא עבר הליך טיפולי משמעותי כשלמעשה, אף לשיטת שירות המבחן הוא מצוי "בשלב התחלתי ביותר של הטיפול". משכך, גם אין מקום לסטות מטה ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום. עוד פורט דבר הצורך בהרתעת הרבים והיחיד וכן העובדה שעד היום הנאשם נמנע מלמסור את שמו של שותפו לעבירה. נתונים אלו בצירוף הודאתו של הנאשם והעדר עברו הפלילי, מובילים למסקנה כי יש לקבוע את עונשו "בשליש התחתון של המתחם המוצע", לצד ענישה נלווית.

עדות המתלוננת מ.פ. לעניין העונש :

במסגרת הראיות לעניין העונש, העידה המתלוננת מ.פ. המתלוננת תיארה תחושות קשות שמלוות אותה ואת בעלה מאז האירוע, בכללן, תלות בכדורי שינה על מנת להירדם; דריכות תמידית; תהיות אודות בחירתה כקרבן. לדבריה, בשעת האירוע, פתחה את הדלת למשמע הדפיקות משסברה כי מדובר באדם שזקוק לכסף עבור דלק. המתלוננת השיבה כי החנות הייתה בבעלותם 48 שנים (תחילה שימשה כסטיקיה ולאחר מכן חנות נעליים). מעולם לא חוו אירוע דומה. לאחר האירוע, סגרו את החנות, תרמו את הנעליים לשיבות ואינם מסוגלים לעבוד עוד. עדות זו מצטרפת לדברים שנמסרו על ידי נפגעי העבירה לקצינת המבחן (כמפורט בתסקיר הראשון), בהם צוין בנוסף כי טרם האירוע היו הם עצמאיים. במהלך האירוע המתלוננת שמצבה הבריאותי טוב יותר משל בעלה, ניסתה להיאבק מעט בפורצים אך חששה ופסקה, ואילו בעלה חש ברע וקיבל טיפול רפואי.

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

טיעוני ההגנה לעונש:

ב"כ הנאשם מנגד, ביקש שלא למצות את הדין עם הנאשם ולאמץ את המלצת שירות המבחן. בפתח דבריו הלן הסנגור על דרך הלכה של הפרקליטות. נטען כי אף שהדבר לא בא לידי ביטוי מפורש בהצגתו של ההסדר בפני בית המשפט, הוסכם בין הצדדים דבר קבלתו של תסקיר טרם ישמעו הטיעונים לעונש. לשיטת הסנגור, הסכמה שכזו כוללת בחובה מתן אפשרות לנאשם להשלים כל הליך טיפולי שיוצע לו על ידי שירות המבחן (גם מבלי להיות מחויב להמלצות שירות המבחן).

בין כך ובין כך, לשיטת הסנגור, יש במקרה הנדון מקום לבכר את שיקולי השיקום על פני שיקולי הגמול וההלימה ואף לחרוג מטה ממתחם העונש ההולם. פורט כי הנאשם הביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי לאחר שהוגש התסקיר הראשון בעניינו ואך בשל מגפת הקורונה הדבר לא יצא לפועל. נטען כי בסבירות גבוהה, לו היה מתאפשר לנאשם להשתלב בקבוצות טיפוליות, או אז במועד הטיעונים לעונש, היה מונח בפני בית המשפט תסקיר "מלבב", המעיד על רכישת כלים להתמודדות עתידית. אומנם ישנה אפשרות אחרת, אך מקום שבו קיים ספק או אז עליו לפעול לטובת הנאשם. במצב דברים שכזה, יש להתייחס לנאשם במסגרת הטיעונים לעונש כמי שעבר הליך שיקומי מוצלח.

ההגנה הפנתה לכך שבהתאם להוראת סעיף 40 לחוק העונשין, די בכך שהנאשם מוכיח כי "יש סיכוי של ממש" שישתקם על מנת לחרוג מטה ממתחם העונש ההולם. לנאשם בתיק זה פוטנציאל שיקומי מובהק. ביחס לכך, עמד הסנגור על גילו הצעיר של הנאשם, העדרו של עבר פלילי קודם, הודאתו, חרטתו הכנה, שאיפותיו הנורמטיביות, ניהול אורח חיים יצרני, הסכמתו להיעזר בשירות המבחן ובסביבתו על מנת להשתקם. המלצת שירות המבחן להשתתף מאסר בדרך של עבודות שירות מבוססת אף היא על דבר היותו של הנאשם בעל סיכוי ממשי להשתקם ולקחת בחשבון את ההשפעה שתהיה למאסר ממושך על הנאשם ומשפחתו. אומנם המלצת שירות המבחן אינה מחייבת את בית המשפט, יחד עם זאת, במקרים מסוימים, בדומה לתיק זה, משקלה של המלצה זו נכבד.

הסנגור סקר פסיקה ענפה שבה בתי המשפט, במסגרתה גם בעבירות חמורות, חרגו מטה ממתחם העונש ההולם כאשר דובר על נאשמים עם מאפיינים דומים לנאשם בתיק זה, לעיתים נאשמים שלא הייתה זו הסתבכותם הראשונה בפלילים. אליבא דסנגור, פסיקה זו מלמדת בנוסף כי מתחם העונש לו עותרת המאשימה גבוה משמעותית מזה שנפסק על ידי בתי המשפט בתיקים דומים ואף מזה שלו עתרה המאשימה ללא קשר לקביעה הסופית של בית המשפט (כשהדברים מכוונים בעיקרם לגזר הדין בת"פ 55899-03-16).

לשיטת ההגנה, נסיבות ביצוע העבירה והפסיקה הנוהגת, מובילות לכך שמתחם העונש ההולם מן הראוי שינוע בין 15 ל- 45 חודשים מאסר בפועל, ממנו יש כאמור לחרוג מטה בשל שיקולי השיקום.

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

עמדה זו נתמכת גם על ידי האמור בדו"ח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דו"ח דורנר - שאומץ על ידי ממשלת ישראל) ובו פורטו ההשלכות הקשות שיש למאסר על הנאשמים והעדיפות שיש לתת לשיקולי השיקום.

הסגור העיד שני עדי הגנה לעניין העונש. מר קרים אלצענא, שכנו של הנאשם (עובד כרופא מחליף בקופת חולים כללית), סיפר על כך שמכיר את הנאשם תקופה ארוכה וכי מדובר בבחור טוב, חרוץ, עובד. תיאר כי מופתע ומאוכזב מאוד נוכח מעורבותו של הנאשם באירוע החמור. מר עימאד אלטלאלקה, דודו של הנאשם ומעסיקו משנת 2013 ועד היום. סיפר כי הנאשם הנו אדם חרוץ שהעבודה תפסה חלק מרכזי בחייו ו"אף פעם לא עשה בעיות" משכך הופתע מהסתבכותו. לדבריו, אביו של הנאשם ניתק עמו קשר מאז האירוע.

הנאשם בדבריו לעונש הביע חרטה על מעשיו. לדבריו, רצה לפגוש במתלוננים ולהביע את צערו בפניהם, פנים מול פנים אולם הם סרבו. המעשים אותם ביצע, גרמו לבעיות גם מול הוריו. הוא מבין שעשה טעות.

דיון והכרעה:

על פי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, בקביעת מתחם העונש בהתאם לעקרון ההלימה, על בית המשפט להתחשב: "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה".

הערכים החברתיים המוגנים אשר נפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם כוללים בתוכם את ההגנה על קניינו של אדם, בטחונו האישי, כבודו, שלמות גופו, ונפשו.

אשר לפגיעה הקשה בערכים החברתיים המוגנים הנגרמת מעבירת השוד, ככלל, ר' דברי כב' השופט הנדל בע"פ 3907/10 אמיר נעאמנה נגד מדינת ישראל [פסקה 5] (פורסם בנבו, 23.3.2011):

"עבירת השוד היא מן הותיקות שבעבירות הפליליות. מימי קדם ועד ימינו, רבו האנשים שערכו בינם לבין עצמם חשבון של סיכויי ההצלחה מול הסיכונים הכרוכים, ונענו לפיתוי הכספי הכרוך באירוע אלים קצר טווח. כנגד פיתוי זה, נאלצה כל חברה אנושית למצוא את הדרכים להיאבק נגד הפגיעה החמורה בה וביחידה. חומרתה של עבירה זו כלפי הפרט מורכבת משני נדבכים משתלבים. האחד, הפגיעה בקניינו של קורבן השוד, ובמקרה דנן – פדיון עמל יומו של בעל עסק זעיר, המיועד לזון את בני ביתו. והשני, הממד הפוגעני, האלים והמאיים..".

החומרה הגלומה בשוד קשישים וחסרי ישע מדברת בעד עצמה. בע"פ 2800/08 מדינת ישראל נ' דוידוב (פורסם בנבו, 21.7.2008) עמד בית המשפט העליון על הפגם המוסרי העמוק הגלום בעבירות מעין אלה:

1 "המעשה של שוד קשישים, תוך שימוש באלימות, הוא מעשה אלימות מן
2 החמורים ביותר. מדובר בניצול חמור, בזוי, של חוסר הישע של הקורבן, נטילת
3 מעותיו ורכושו והותרתו מצולק בגופו ובנפשו. לא רק קורבן השוד נפגע. נפגעים
4 עמו כל הנמנים על שכבות הגיל האלה - המאבדים את הביטחון ביכולתם לקיים
5 חיים עצמאיים, ונפגעים באיכות חייהם בשל עצם החרדה שמוטבעת בהם בעת
6 שהם לומדים על ביצוע העבירות מסוג זה. קורבנות אלה שכבר נפגעו ואלה
7 שחוששים מפגיעה, מאבדים את שלווה נפשם. זוהי פגיעה באוכלוסיה שלמה של
8 מבוגרים ובני משפחתם".

9
10 בקבעו עונש מקסימום של 20 שנים חיווה דעתו המחוקק ביחס לחומרה הרבה הגלומה בעבירה של
11 שוד בנסיבות מחמירות. על היחס בין עונשי המקסימום ואופן גזירת עונשו של נאשם ראה ע"פ
12 2352/19 אלדר דנילוב נ' מדינת ישראל [פסקה 11 לפסק דינו של כב' הש' שטיין] (פורסם בנבו,
13 15.10.19):

14 "כבר נזדמן לי להעיר בע"פ 4344/18 גאבר נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (16.8.2019)
15 כי עונשי המקסימום הקבועים בצד עבירות אינם רק מגדירים את גבולה העליון של
16 סמכות הענישה שבידי בתי המשפט, אלא גם מבטאים את עמדת המחוקק ביחס
17 לחומרת העבירות. כפי שצינתי שם, בקבעו את עונשי מקסימום אלו המחוקק לא
18 דיבר לריק – שומה עלינו להתאים את הענישה הנוהגת לעמדתו זו".

19 פסיקה נוהגת:

20
21 בטרם תפורט הענישה הנוהגת מספר הערות מקדימות. ראשית, ובדומה לעבירות רבות בקודקס
22 הפלילי גם בעבירות בהן הורשע הנאשם ניתן למצוא משרעת רחבה יחסית של עונשים. בעבירת שוד
23 המבוצעות כנגד קשישים בתי המשפט שתים לבם, בין היתר, לפרמטרים הבאים: האם המדובר בשוד
24 שקדמו לו תכנון ומחשבה; האם העבירה בוצעה בצוותא חדא; עוצמת האלימות שהופעלה
25 ותוצאותיה; פערי הכוחות בין הקרבן לתוקף לרבות ניצול מצוקתו של הקרבן, תמימותו או חולשתו;
26 שווי הרכוש שנשדד; האם העבירה בוצעה במרחב הציבורי או בביתו של הקרבן; וכן יתר נסיבות ביצוע
27 העבירה. חרף השונות הרבה וככלל אצבע ניתן לומר שעבירות שוד של קשישים על דרך הכלל מובילות
28 למאסר בפועל לתקופה ממושכת.

29
30 הערה שנייה נוגעת לכך שהפסיקה הנוהגת מהווה אך פרמטר אחד שעל בית המשפט לקחתו בחשבון
31 כחלק ממכלול שיקולים עובר לקביעת מתחם העונש ההולם. לשון אחר, בהבניית שיקול הדעת, אין
32 כוונה לערוך ממוצע סטטיסטי של טווחי ענישה נוהגים ואל לו לבית המשפט להיות כבול לרמת
33 הענישה הנהוגה אם יש מקום לשנותה, או מקום שבו נסיבותיו של התיק הנדון מצדיקות קביעתו של
34 מתחם עונש שאינו עולה בהכרח בקנה אחד עם הענישה הנוהגת (ראה ע"פ 4910/16 אבני נ' מדינת
35 ישראל [פסקה 7 לפסק דינה של כב' השופטת חיות, כתוארה אז] (פורסם בנבו, 5.4.17)).

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

והערה שלישית: חרף הרצון להידרש לפסיקה הדנה במקרים זהים למקרה שבפנינו (הן ביחס לרכיב העובדתי והן ביחס לסעיפי החיקוק), לא תמיד הדבר אפשרי שכן המציאות מזמנת מגוון רב של סיטואציות המגלמות בתוכן התנהגות עבריינית. פשיטא כי יש לבצע את ההבחנה המתבקשת לקולא או לחומרא. בהינתן הערות מקדמיות אלו להלן מדגם של הפסיקה הנוהגת:

בע"פ 8515/17 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 24.10.18) - נדון עניינו של מערער צעיר, בן 18 וחודשיים שהורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, שוד בנסיבות מחמירות ותקיפת זקן. על פי המתואר המערער יחד עם אחר, הגיעו לביתה של המתלוננת הקשישה וביקשו ממנה מים. משפנתה המתלוננת להיענות לבקשתם, תקף אותה האחר בכך שהפילה על הרצפה, החזיקה בכוח, סתם את פיה ואפה באמצעות מגבת כדי שלא תצעק וריתק אותה לרצפה במשך כ-20 דקות כשהוא מניח בכוח את ברכו על רגלה. בכל אותה העת המערער חיטט בדירה עד שמצא סכום של 5,000 ₪ ושטר של 100 דולר. כתוצאה ממעשיהם, סבלה המתלוננת מכאבים, מסימנים כחולים ברגליה וכאבי ראש. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין חמש לשמונה שנים מאסר בפועל וגזר על המערער 7 שנים מאסר בפועל והפעיל שני מאסרים מותנים של שנתיים ו-3 חודשים (סה"כ תקופה כוללת של 8 שנים ו-3 חודשים מאסר בפועל). בית המשפט העליון דחה את הערעור. יצוין כי בשונה מעניינו בתיק זה מדובר בקורבן אחד ומאידך המערער היה בעל עבר פלילי מכביד (בין היתר בעבירות דומות).

בע"פ 1205/16 דוד צ'יסטי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 3.11.16) - בהמלצת בית המשפט העליון, חזר בו המערער והערעור נדחה. במקרה זה, בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער ושותפו **בניסיון שוד** קשיש וקשירת קשר לביצוע פשע וגזר על המערער, צעיר נעדר עבר פלילי, 5 שנים מאסר בפועל. על פי המתואר בגזר דינו של בית המשפט המחוזי, הנאשם ושותפו הגיעו לדירת המתלונן הקשיש בעת ששהה בה עם המתלוננת (המטפלת הסיעודית שלו), התחזו לעובדי חברת "סופרגז" וצלצלו בפעמון הדלת. מיד עם כניסתם לדירה התנפלו על המתלוננת והפילו על הרצפה. המערער קשר את ידיה ותפס את ראשה וכיסה אותו במגבת ובסרט דביק, בעוד ששותפו אווז בדיה ובצווארה וריתק אותה לקרקע ובהמשך דחף את ראשה לעבר ספה. המערער חיפש אחר כספת בדירה וכשהבחין בקשיש, דחף אותו בראשו והקשיש נפל ארצה. כעבור מספר דקות משלא מצאו כספת, נמלטו מהמקום. יצוין כי בתיק זה העבירות בוצעו כלפי שני קורבנות (האחד קשיש).

בע"פ 5611/14 מנצור אבו עוואד נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 8.5.16) - נדון ערעורו של מי שהורשע בעבירות של כניסה לישראל שלא כדין קשירת קשר לפשע ושוד בנסיבות מחמירות ונגזרו עליו 8 שנים מאסר בפועל. על פי המתואר, המערער (שב"ח) ביצע יחד עם אחר שוד במתלונן קשיש אותו הכיר על רקע עבודתו בגינון אצל המתלונן. המערער והאחר הגיעו אל ביתו של המתלונן וביקשו ממנו מים, כאשר הושיט המתלונן לנאשם את בקבוק המים, דחף המערער את המתלונן אל תוך הבית ושניהם

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

1 יחד הפעילו אלימות ברוטלית כלפי המתלונן שכללה, קשירתו, חניקתו ודחיפת חתיכת בד לפיו.
2 במהלך השוד ניסו השודדים לגנוב את רכבו של המתלונן ללא הצלחה ונטלו עמם סכום של 600 ₪
3 וטלפון נייד. בית המשפט העליון מעמיד את עונשו של הנאשם על 7 שנים מאסר בפועל וזאת בעיקר
4 בהסתמך על כך שבית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שתקרתו גבוהה יותר מזו שלה עתרה
5 המאשימה. יובהר כי בשונה מעניינו בתיק זה היה המערער בעל עבר פלילי (שאינו מכביד) והאלימות
6 הופעלה כלפי קורבן אחד מאידך האלימות שהופעלה קשה יותר.
7

8 בע"פ 2257/13 ולדימיר חייפץ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 24.4.14) - נדחה ערעורו של מי שהורשע
9 בעבירת שוד לפי סעיף 402(א) לחוק כלפי קשישה שחזרה לדירתה מקופת החולים. משביקשה
10 הקשישה לסגור את דלת ביתה, דחף המערער את הדלת, נכנס לדירה ודחף את הקשישה. היא נפלה
11 ארצה והמערער משך מצווארה שתי שרשראות זהב ונמלט. בית המשפט המחוזי גזר על המערער 5
12 שנים מאסר בפועל. יצוין כי בשונה מעניינו, המערער פעל לבדו; ולא יוחסה למערער עבירה של שוד
13 בנסיבות מחמירות. המערער הנו בעל עבר פלילי שאינו מכביד ועובר הליך טיפולי בין כתלי בית הסוהר.
14 בית המשפט העליון דוחה את הערעור בקבעו: **"שיקומו של המערער הוא אחד מן השיקולים לקביעת**
15 **עונשו, אך בנסיבות המקרה הנוכחי, לנוכח החומרה המיוחדת לנסיבות ביצוע השוד - ובראשן ביצועו**
16 **כלפי קשישה - שיקול זה אינו מצדיק המתקת העונש"** [פסקה 11 לפסק דינו של כב' הש' גיבוראן].
17 יצוין כי בשונה מעניינו העבירה בוצעה כלפי קורבן אחד ואין המדובר בשוד בנסיבות מחמירות.
18

19 ע"פ 5467/12 מדינת ישראל נ' טארק חוסיין (פורסם בנבו, 23.10.12) - נדון עניינו של משיב (שנדון יחד
20 עם אחר) בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות ושהיה בישראל שלא כדין ונגזרו עליו 30 חודשים מאסר
21 בפועל. על פי המתואר המשיב ושניים אחרים הגיעו בשעת לילה לביתה של המתלוננת הקשישה (לה
22 היכרות עם אשתו של אחד המעורבים שהועסקה בביתה וידעה את הנעשה בו). במהלך השוד המשיב
23 הטיל על המתלוננת פחד ומנע ממנה להזעיק עזרה, ומשביקשה לעשות צרכיה, הורה לה לעשות צרכיה
24 שדלת השירותים פתוחה, הנחיה שבגינה נאלצה לוותר; משגילה שלחצה על כפתור המצוקה חייבה
25 לומר למוקד שהכל בסדר. השלל שנשדד מביתה של המתלוננת כלל טלפון נייד, ארנק ותכשיטים. בית
26 המשפט העליון מקבל את ערעור המדינה ומעמיד את עונשו של המשיב על 4 שנים מאסר בפועל,
27 **בצינו: "לטעמנו יכול היה העונש להיות כבד יותר, אך איננו ממצים את הדין בערעור..."** [פסקה ח'
28 לפסק דינו של כב' הש' רובינשטיין]. יצוין כי בשונה מעניינו בתיק זה למשיב עבר פלילי. מנגד, מדובר
29 בקורבן אחד והאלימות שהופעלה אינה חמורה כבעניינו.
30
31
32
33

מידת הפגיעה של הנאשם בערכים החברתיים המוגנים :

מידת הפגיעה של הנאשם בערכים החברתיים המוגנים משמעותית ונכבדה. המדובר בשוד שקדמו לביצועו תכנון ומחשבה מדוקדקים הבאים לידי ביטוי בהצטיידות מבעוד מועד בסכין, כובעי גרב, כפפות ורכב (שבאמצעותו יגיעו לזירה, ובהמשך ישמש למלטס ממנה במהירות).

כפי הנלמד (מדברי הנאשם לקצינת המבחן) עובר לביצוע השוד, הנאשם ושותפו סיירו ביישוב מיתר, משם עברו לבאר שבע ולאחר מכן נסעו למרכז המסחרי בקרית גת על מנת לאתר קורבן מתאים. מדובר בנסיעה על פני עשרות קילומטרים ביישובים מרוחקים יחסית האחד מהשני. יש בכך כדי ללמד על הלך נפשם של הנאשם ושותפו שגמרו אומר בליבם לשדוד את רכוש הזולת תוך הפגנת "דבקות במשימה"; יש בכך כדי ללמד שבחירתם במתלוננים לא הייתה מקרית ונעשתה בקפידה; יש בכך לשלול כל טענה בדבר אובדן שיקול דעת רגעי, נהפוך הוא.

עצם ביצוע שוד בצוותא חדא מהווה נסיבה לחומרא. הוא מקל על ביצוע העבירה ומקשה על גילוי העבריינים זאת נוכח האפשרות לחלוקת תפקידים כמו גם היכולת להתגבר בקלות רבה יותר על כל התנגדות מצד הקורבנות.

השעה בה הבחינו הנאשם ושותפו במתלוננים הייתה שעת ערב, השעה שבה המתלוננים סגרו את חנות הנעליים שבבעלותם כשהם נושאים עמם בתיק שחור את הפדיון השבועי יחד עם טלפון נייד ומסמכים שונים. לא רק נשיאת הפדיון השבועי בתיק השחור הביא את הנאשם ושותפו לשדוד המתלוננים, אלא גם, ובעיקר, הידיעה כי מדובר באנשים קשישים, בעל ואישה, בני 87 ו-80 (בהתאמה), קורבנות שלא יוכלו להגן על עצמם או למנוע את גזילת ממונם.

הגם שנמצאו "הקורבנות המתאימים" הנאשם ושותפו נוהגים כעבריינים מיומנים לכל דבר ועניין וחלף ביצוע השוד במרכז המסחרי בקרית גת סמוך לחנות (שאז סיכוייהם להיתפס גבוהים יותר) הם מחליטים להתחקות אחר המתלוננים במטרה לשדוד אותם בביתם. העובדה כי המתלוננים כלל אינם מתגוררים בקרית גת, אלא במושב סמוך, כמו גם הצורך לנסוע אחריהם במכונית אינה גורמת לנאשם ושותפו לסגת מתכונותם הזדונית.

השניים, באמצעות רכבו של הנאשם עוקבים אחר המתלוננים עד להגעת המתלוננים לביתם במושב אחוזם. בנקודת זמן זו, השניים מסתובבים עם רכבם בסמיכות למקום, חובשים על ראשם כובעי גרב, על ידיהם כפפות, ניגשים לביתם של המתלוננים ונוקשים בחוזקה על דלת הכניסה.

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

המתלוננת תיארה בבית המשפט כי סבורה הייתה שמדובר באדם שזקוק לעזרה ועל כן ניגשה לדלת ופתחה אותה. בנקודת זמן זו ללא כל התרעה מוקדמת, סיג ושיח ואף ללא כל הצבת דרישה (שיכול והייתה מונעת את האלימות העתידית) האחר התרה בה לבל תצעק, זינק לעברה, אחז בפלג גופה העליון והפילה לרצפה.

בהמשך, ועל מנת למנוע ממנה לקום (וראה בהקשר לכך, דברי המתלוננת לקצינת המבחן, על כך שניסתה מעט להיאבק בשודד אך בשל חששה פסקה), האחר נעמד מעליה כשהיא בין רגליו, התכופף לכיוונה כשביד האחת הוא תופס בכתפיה ביד השנייה אוחז בסכין. נקל לשער את רגעי האימה שחוותה המתלוננת כאשר זו שכובה על הרצפה, מושפלת, כשהאחר מרתק אותה לרצפה כשבידו סכין ועל ראשו כובע גרב.

דבר קיומו של נשק קר בדמות סכין במהלך שוד אליים, מהווה נסיבה לחומרא, גם אם לא נעשה בה שימוש וזאת בשים לב לפוטנציאל הנזק, היה ומי מהקורבנות יגלה התנגדות כלשהי. בהקשר לכך ר' דברי בית המשפט העליון בע"פ 9388/09 ביו"ד נ' מדינת ישראל [פסקה י לפסק דינו של כב' הש' רובינשטיין] (לא פורסם, 17.10.2010):

"ברי כי לעניין זה עבירה גוררת עבירה; גם אם כוונת המערער, אף בגילופין, היתה לפרוץ ולגנוב ולא לנקוט אלימות, וכמובן איננו יודעים, במקרים כאלה יש לצפות בהסתברות גבוהה כי בני הבית לא יישארו אדישים ויציעו לפרוץ הנוטל את רכושם קפה ועוגיות, אלא ינסו לעצור אותו ולהתלונן, כפי שאירע כאן. מכאן הדרך קצרה לאלימות מצד הפורץ, והיו כבר מקרים בהם הגיע הדבר לגרוע מכל, לנטילת חיי אדם..."

זאת ועוד, יש לנוכחות סכין במהלך שוד אליים, השפעה על הלך רוחו של הקורבן והמורא האוחז בו שכן זה אינו יודע מה כוונתו של המחזיק בסכין והאם חלילה יעשה בה שימוש.

המתלונן ששמע את צעקותיו של האחר קם ממקומו והתקרב לפתח הכניסה שם הבחין במתלוננת על הרצפה. מה רבה תחושת חוסר האונים של אדם המבחין בזוגתו מוטלת על הרצפה, כשרגליו של האחר על גופה, ללא כל יכולת לסייע לה.

בנקודה זו, הנאשם לא "טמן ידו בצלחת" ופעל על מנת לנטרל את המתלונן על ידי כך שתפס אותו, והפילו לרצפה. המתלונן התרומם וניסה להתרחק מהמקום לכיוון המטבח אולם הנאשם לא הרפה, תפס אותו בשנית הפילו לרצפה ושם את רגלו על ישבנו על מנת למנוע ממנו לקום. הנה כי כן, הנאשם ושותפו הצליחו "בגבורתם" לנטרל את המתלוננים, לרתקם לרצפה ובתוך כך לרמוס את כבודם עד דק. העובדה כי המתלונן חש ברע והתעלף מדברת בעד עצמה, על שחש והרגיש באותם הרגעים.

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

המשכם של דברים בכך שהנאשם הוא זה שניגש לסלון, נוטל את התיק השחור ובו כסף מזומן בסך 1350 ₪, טלפון נייד ומסמכים שונים. השניים נמלטים מהמקום ברכב הטויוטה. השניים פועלים בצוותא חדא. האחד מעודד ומסייע לשני בקידום תכניתם העבריינית, איש לא מונע מהשני לנהוג באלימות כלפי המתלוננים, איש לא עוצר.

על אף שמדובר באירוע אחד, הנאשם ושותפו פגעו במהלכו בשני קורבנות, כל אחד בפני עצמו, ושניהם ביחד כתא משפחתי המתמודד ממילא עם קשיי הגיל השלישי, באשר הם. יש בכך כדי להעצים את תמונת הנזק, כמו גם הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים.

הנזק הממוני הישיר שנגרם למתלוננים, באופן יחסי, אינו גבוה גם בשים לב לכך שהתיק נמצא יום למחרת בשמורת פורה עם הכסף (ויש להניח שהושב להם). יחד עם זאת, יש לקחת בחשבון את דבר גניבתו של הטלפון הנייד והמשמעויות הנוגעות לכך בהקשר של חדירה לפרטיות (ור' בין היתר ע"פ 8627/14 דביר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 14.7.15)). לאלה יש להוסיף את הטרחה שנגרמה למתלוננים בשל הצורך להמציא ולהנפיק מחדש את המסמכים שהיו בתיק, כפי שתיארו זאת גם בפני קצינת המבחן.

אכן הנאשם ושותפו לא נקטו באלימות קשה כך גם לא נגרמו למתלוננים חבלות, יחד עם זאת ומבחינת פוטנציאל הנזק יש לקחת בחשבון כי דחיפתו והפלתו של אדם קשיש ארצה יכולה בנקל לגרום לחבלות קשות ואף קטלניות. בהקשר לאמור, ר' ע"פ 4324/14 אדיב מזהר נ' מדינת ישראל [פסקה ד' לפסק דינו של כב' השופט רובינשטיין] (פורסם בנבו, 15.2.16):

"אכן, במקרה דנא היתה האלימות הפיסית שהופעלה ברמה "נמוכה" יחסית, דחיפה חזקה שהפילה את המתלוננת, להבדיל ממכות וחבלות חמורות בדרגות שונות. ואולם, לאדם בגילה של המתלוננת די בכך. לא רק באשר לבהלה ולטראומה שעליהן אין חולק, אלא גם לסיכון פיסית, ורוב מילים אך למותר".

ודוק, בעבירות רכוש ואלימות המופנות כלפי קשישים, יש ולעתים הנזק הפיזי והממוני, הנו משני ועיקר הפגיעה מוצאת ביטוי במישור הנפשי-התנהגותי. הדברים מקבלים בענייננו משנה תוקף, בהינתן כך שהשוד מבוצע בביתם של הקרבנות, המקום שבו הם אמורים לחוש מוגנים האחד בחברת השני. יפים לעניין זה דבריו של בית המשפט העליון בע"פ 1864/11 עזיז דוידוב נ' מדינת ישראל [פסקה לפסק דינו של כב' השופט עמית] (פורסם בנבו, 12.11.07):

"ניסיון החיים מלמד כי איכות החיים של קשישים אחרי מעשה שוד או גניבה אינה כתמול שלשום. אף יש שאורחות חייהם השתנו והתהפכו בעקבות אירוע טראומטי של גניבה או שוד, לאחר שלהוותם נוכחו לדעת כי ביתם כבר אינו מבצרם. תופעות של חוסר אמון בבני אדם, בידוד והסתגרות נפשית לצד התבצרות פיזית (סורגים ומנעולים), חשש, אבדן ביטחון עצמי, נדודי שינה ועוד תופעות והשלכות המשפיעות על הקשיש ועל בני משפחתו. מכאן מידת

**הסלידה של החברה ביחס לשוד וגניבה מקשישים, ומכאן החומרה היתרה
שבתי המשפט מייחסים לעבירה זו בהיבט של שיקולי גמול והלימה".**

ובדומה, ע"פ 6056/18 שלמה אדרי נ' מדינת ישראל [פסקה 15 לפסק דינו של כב' הש' שטיין] (פורסם
בנבו, 16.5.19) וכן ע"פ 1660/19 Edika Kvartskhava נ' מדינת ישראל [פסקה 10] (פורסם בנבו,
23.10.19).

אין המדובר בדברים בעלמא. המתלוננת העידה כי מאז האירוע היא ובעלה מתמודדים עם תחושות
של חשש ופחד שיפרצו לביתם; הם אינם מצליחים לישון ונזקקים לכדורי שינה על מנת לעשות כן;
הם מצויים בדריכות מתמדת כשכל רעש או צליל מקפיץ אותם. לדבריה: **"עשו לי דבר שלעולם לא
יזוז מהמוח שלי, פגע לי במוח שלי, מה עשיתי לבן אדם הזה למה הוא בא אליי?"**. המתלוננת מוסיפה
ומתארת כי לאחר האירוע הם לא היו מסוגלים לעבוד עוד, הם סגרו את חנות הנעליים ומסרו את
תכולתה. נמצא אפוא כי תמונת הנזק כתוצאה ממעשיו של הנאשם ושותפו, רחבה בהרבה מזו הפיזית
ומוצאת ביטוי בכל מישורי חייהם של המתלוננים.

לדברי הנאשם פעל כפי שפעל בשל מצוקה כלכלית אליה נקלע על רקע ירידה בכמות העבודה שנדרשה
מהמפעל בו עבד. אין ולא יכולה להיות הצדקה למעשים מעין אלה. יש להצר על כך שהנאשם, בחור
צעיר שאחז במשרה מסודרת ושכל עתידו לפניו בחר לצבור רווח כלכלי קל על חשבון ביטחונם וממונם
של המתלוננים. הדברים אמורים בנפרד מכך שעל פני הדברים, לא מתוארת מצוקה כלכלית חריגה,
או חובות גדולים, ובפרט, נוכח דברי הנאשם ולפיהם במסגרת עבודתו הספיק לחסוך כסף שאפשר לו
לבנות בית, לקנות מכונית ולהתחתן באמצעות שידוך.

**מכל המקובץ לעיל, לסיכום ביניים, הנני לקבוע כי מתחם העונש ההולם נע בין חמש לשמונה שנים
מאסר בפועל.**

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה:

בקביעת עונשו של הנאשם בגדרי המתחם ולקולא יש לקחת בחשבון את הודאתו, הודאה שיש בה
משום חסכון בזמן שיפוטי יקר, הבעת חרטה ונטילת אחריות. הנאשם הביע חרטה על מעשיו גם בפני
קצינת המבחן וגם בפני בית המשפט. נוסף לכך, באמצעות ב"כ הלה הביע את רצונו לבקש את סליחת
המתלוננים פנים מול פנים (הצעה שנדחתה מצד המתלוננת, שעמדה על כך שאינה רוצה לראותו
בכלל).

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

הרושם של בית המשפט הוא כי חרטתו של הנאשם כנה. לצד זאת, יש לתת הדעת לכך שהנאשם נמנע מלפרט בדבר זהות שותפו לביצוע העבירה, (בין אם במישרין ובין אם בעקיפין). בכך, הנאשם מאפשר לשותפו, שהוכיח במעשיו כי הוא מסוכן לביטחון הציבור ורכושו להסתובב חופשי מבלי לתת הדין על מעשיו.

הנאשם צעיר, בן 24, נשוי ואב לשני ילדים. מאז גיל 18 הנאשם עובד בעסק של דודו תוך הפגנת יציבות תעסוקתית. הנאשם אָמון על פרנסת משפחתו ומשכך למעצרו כמו גם למאסרו השפעה גדולה יותר על סביבתו. הנאשם נעדר הרשעות קודמות. הנאשם שהה בתחילה במעצר מאחורי סורג ובריח ולאחר מכן היה מצוי בתנאים מגבילים שהוקלו מעת לעת וכיום הוא מצוי במעצר בית לילי. הנאשם מביע שאיפות נורמטיביות ומוטיבציה ראשונית לבחינה מעמיקה של בחירותיו ומאפייניו.

בגין נתונים אלה, סבור ב"כ הנאשם כי יש לחרוג מטה ממתחם העונש ההולם וזאת גם בהעדרו של הליך טיפולי משמעותי אותו החל הנאשם, והכל נוכח היותו של הנאשם בעל סיכוי ממשי להשתקם. בהקשר לעתירה זו, ייאמר כבר עתה כי נקודות זכות אלו שפורטו לעיל יילקחו בחשבון, יזקפו לזכות הנאשם, אולם זאת ייעשה בגדרי המתחם ולא תוך חריגה ממנו מטה, וזאת מכמה טעמים.

ראשית, שיקולי שיקום חרף חשיבותם הרבה (לכלל ולפרט) אינם עומדים בפני עצמם, ולצדם, קיימים שיקולי ענישה חשובים נוספים בדגש על שיקולי גמול והרתעה. גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין והוספתו של סעיף 40ד לחוק, אין לומר כי ניתנה הבכורה לשיקולי השיקום, ויש אף הרואים בתיקון דווקא ככזה השם דגש על עיקרון ההלימה (ור' בין היתר, ע"פ 2004/20 **רחמים חנניה נ' מדינת ישראל** [סעיף 2, פסקה שלישית לפסק דינו של כב' הש' הנדל](פורסם ביום 15.7.20) וכן ע"פ 8641/12 **מוחמד סעד נ' מדינת ישראל** [פסקה יג' לפסק דינו של כב' הש' רובינשטיין](פורסם ביום 5.8.13).

יתרה מכך, הפסיקה הכירה בכך שבעבירות מסוימות שגלומה בהן חומרה בולטת, או אז על נסיבותיו האישיות של הנאשם לסגת מפני יתר שיקולי ענישה. עבירות שעניינן תקיפת קשישים וניצול חולשתם הן עבירות בהן מושם הדגש על שיקולי גמול, מניעה והרתעה. כך ר' בין היתר, במקרה שנדון ברע"פ 5066/09 **ירון אוהיון נ' מדינת ישראל** (22.04.10) שם הורשע המבקש, בין היתר, בסדרת עבירות מרמה נגד קשישים ונגזרו עליו 54 חודשי מאסר בפועל. ערעורו לבית המשפט המחוזי נדחה, וגם בקשת רשות הערעור נדחתה, על אף הליך השיקום המרשים אותו עבר, במסגרתו נגמל מסמים. כב' השופט ג'ובראן אמר שם כי על אף הישגי השיקום המיוחדים: "**איננו יכולים במקרה הנדון להתעלם מחומרת המעשים, נסיבות ביצועם, והאינטרס הציבורי המחייב הכבדת ידינו במקרים מעין אלו...**על כן אין בתהליך שיקום, מוצלח ככל שיהיה, כדי לאיין את חומרת המעשים ואת הצורך להעניש את המבקש במאסר מאחורי סורג ובריח."

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

דומה, ר' דברי כב' השופט הנדל בע"פ 5936/13 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם ביום 14.1.15) :
"אני קובע כלל-על שלעולם לא ניתן להעדיף את שיקול השיקום כאשר העבירה חמורה. יובהר
כי אף סעיף 40ד(ב) מותיר פתח בהתקיימותן של 'נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, הגוברות על הצורך
לקבוע את העונש במתחם העונש ההולם' [...] החשוב להכרעה בענייננו הוא כי לעתים חומרת
העבירה מצריכה עונש מאסר בפועל לתקופה לא קצרה, גם אם ישנם סימני חרטה ושיקום". דברים
אלו יפים לתיק שבפנינו.

כל זאת נכתב בהקשר לטענת ההגנה לפיה הנאשם הוא בבחינת מי שעבר הליך טיפולי מוצלח, הנחה
אשר אינה חפה מקשיים. בהקשר לכך, גילו של המשיב, והיעדר עבר פלילי, אין לראותם כנסיבות
אישיות יוצאות דופן, ולמצער כאלה המצדיקות חריגה מטה ממתחם העונש ההולם.

באופן ספציפי, יש לתת הדעת לכך שהודאתו של הנאשם התקבלה לפני כשנה (חודש ספטמבר 2019)
והטיעונים לעונש נדחו לצורך קבלתו של תסקיר. התסקיר הראשון הוגש רק בחלוף חצי שנה. בכל
מהלך אותה תקופה ארוכה, הנאשם לא נרתם לכל הליך טיפולי כאשר שירות המבחן מציין בסוף
תסקירו את הקושי של הנאשם לבחון לעומק את מאפייניו לרבות חוסר בהירות באשר יכולתו
להירתם להליך טיפולי או להפיק ממנו תועלת. שירות המבחן לא בא בסופו של התסקיר בהמלצה
טיפולית אולם סבור שיש מקום לערוך ניסיון נוסף לגייס את הנאשם להליך טיפולי טרם ייגזר עונשו.
מצופה היה שהנאשם יהא הראשון לבקש ליטול חלק בכל הליך שיוצע לו, אלא שבמקרה הנדון חל
"היפוך יוצרות" בו שירות המבחן הוא זה שמנסה לרתום ולגייס את הנאשם להליך טיפולי ולא להיפך.

גם בחלוף 4 חודשים לא החל הנאשם כל הליך טיפולי (למעט שיחות טלפון ופגישה אחת) וזאת בעטיה
של מגפת הקורונה. הגם כך, בסופו של התסקיר שירות המבחן (אגב בקשת הדחיה) מציין כי זו נועדה
בעיקרה "לבחון את יכולתו ונכונותו להירתם מטיפול לאורך זמן", היינו גם בשלב זה, תשעה חודשים
לאחר הכרעת הדין ושנה וחצי מאז האירוע, אין לשיטת שירות המבחן כל וודאות בדבר התאמתו של
הנאשם להליך טיפולי.

הווי ידוע כי שירות המבחן מטבעו, שם דגש על עניינו הפרטי של הנאשם ולא ימהר לבוא בקביעה לפיה
ההליך הטיפולי מוצה. תפקידו של בית המשפט מנגד, לבחון את מכלול השיקולים לרבות האינטרס
הציבורי וכן שיקולים רחבים מאלה אותם שוקל שירות המבחן. כאמור בהחלטה מפורטת מיום
28.6.20, נדחתה בקשת הדחיה האמורה והתבקשה הכנתו של תסקיר סופי לעניין העונש. לא למיותר
לציין כי גם בתסקיר האחרון, שירות המבחן עומד על כך שמדובר במי שמצהיר על "מוטיבציה
ראשונית"; ובמי שנמצא "בתחילתו של הליך לבחינה עצמית".

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

המקובץ לעיל מלמד כי אין לקבל הטענה ולפיה יש לראות את הנאשם כמי שסיים בהצלחה הליך טיפולי, לא כל שכן הליך טיפולי המצדיק חריגה מטה ממתחם העונש ההולם. נגזרת מכך, ישנם גורמי סיכון שנותרו ללא מענה בכללם, היותו של הנאשם בשלב גיבוש זהות עצמית כשלא ברורים קשריו השוליים שעלולים להביאו להתנהגות פורצת חוק בעתיד; נטייתו של הנאשם להציג עצמו כאדם שומר חוק ונטייתו להתמקד בחלקים החיוביים בחייו תוך טשטוש המידע בנוגע לבחירותיו והתנהגותו פורצת הגבולות; נקיטה בעמדה קורבנית לפיה מצבו הכלכלי הביאו לבצע את העבירה מבלי שהייתה בידיו כל אפשרות בחירה (ור' גם דבריו לקצינת המבחן בתסקיר מיום 28.6.20 לפיהם בשל מצוקה כלכלית, מלוות אותו תחושות דומות לאלה שחש טרם ביצע את השוד).

עבירות המופנות כלפי החלשים בחברה, מחייבות מתן משקל מוגבר לשיקולי הרתעת הרבים בשל חומרתן ובשל הפיתוי הרב בבחירת קורבנות שיתקשו להגן על עצמם. על בית המשפט להעביר מסר חד וצלול לפיו מי שיחטא בעבירות מעין אלה צפוי לעונשים קשים. ר' דברי בית המשפט העליון בע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל [פסקה ו' לפסק דינו של כב' הש' רובינשטיין] (לא פורסם, 12.12.2005):

"חברה שבה תחושת הביטחון האישי של בניה ובנותיה, ובמיוחד החלשים שבהם, כגון קשישים, מעורערת – זקוקה לשיקום ולחיזוק, כדי שתחושה ראויה תשוב על כנה. זו תפיסת החוק והסדר, law and order, שתושבי המדינה מצפים לה ומייחלים כי רשויות הממשל יתנו לה מענה ופתרונות. בית המשפט הוא אחת הכתובות ההכרחיות לציפיה זו. אין בידו ארנק של תקציבים לחיזוק הביטחון האישי, אך יש בידו חרב שבמקרים המתאימים עליו להניפה, היא חרב הענישה".

מכלול השיקולים שפורטו לעיל, לקולא ולחומרא, בגדרי המתחם, מובילים למסקנה כי יש למקם את עונשו של הנאשם בחלקו הנמוך של המתחם שנקבע על ידי בית המשפט.

רכיב הפיצוי:

אשר לפיצוי, נקבע בפסיקה כי תכליתה של הוראת סעיף 77 לחוק העונשין היא להעמיד לנגד עיניו של בית המשפט את נפגע העבירה, את נזקו ואת סבלו, זאת כחלק מהמגמה המתעצמת להעלות את מעמדו ולהכיר בזכויותיו במסגרת ההליך הפלילי. הפיצוי מהווה כמעין "עזרה ראשונה" לנפגע העבירה מבלי שזה נדרש להוכיח את נזקו, וזאת בשונה מתביעה אזרחית. (ר' בדנ"פ 5625/16 אסרף נ' טווק בוקובזה [פסקה 15 לפסק דינה של כב' הש' חיות] (פורסם בנבו, 13.9.2017)). שיקולים אלו אמורים ביתר שאת בשים לב לכך שהמתלונן בן 87 והמתלוננת בת 80, על הקושי הכרוך בניהול הליכים אזרחיים בגילם נגד הנאשם ואף במסגרת תביעה נגררת לפלילים. הפיצוי ייגזר בהתאם לתמונת הנזק ובהתאם לפיצוי שנגזר על נאשמים בתיקים דומים.

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

1 אשר לקנס, מדובר בעבירות המבוצעות על רקע בצע כסף ומכאן הצורך בהשתת עיצום כספי "כואב"
2 שיהיה בו משום העברת מסר ברור בדבר חוסר הכדאיות בצבירת הון על חשבון בטחוןנו של הציבור
3 ורכשו. בעניינו של הנאשם שבפניי, מתוך התחשבות במצבו הכלכלי ובגובה הפיצוי שיושת עליו, הקנס
4 יהיה מתון יחסית.

5
6 הערה אחרונה טרם סיום. לא נעלמה מעיני בית המשפט המלצת שירות המבחן להשית על הנאשם
7 מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות. המלצה זו, בכל הכבוד, אינה הולמת את חומרת העבירה בה
8 הורשע הנאשם. ר' לעניין זה רע"פ 5613/20 זיאקי אלהוזייל נ' מדינת ישראל [פסקה 9 לפסק דינו של
9 כב' הש' אלרון] (פורסם באר"ש, 25.8.20). כך גם וכידוע המלצת שירות המבחן כשמה כן היא ובית
10 המשפט הוא זה שבסופם של דברים לוקח בחשבון את מכלול השיקולים.

סוף דבר, מכל המקובץ לעיל, הנני לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

- 11
12
13 א. 5 שנים מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו.
14 ב. 6 חודשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו שלא יעבור עבירות אלימות או רכוש
15 מסוג עוון.
16 ג. 12 חודשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו שלא יעבור עבירות אלימות או רכוש
17 מסוג פשע לרבות עבירת שוד.
18 ד. 12,000 ₪ פיצוי לכל אחד מהמתלוננים על-פי פרטיהם כפי שמופיעים בתיק בית משפט, ובסך
19 הכל 24,000 ₪ פיצוי. הפיצוי ישולם ב-24 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום
20 1.12.20.
21 ה. 3,000 ₪ קנס או 20 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים
22 החל מיום 1.6.20.
23
24 בהתאם להסכמת הצדדים, רכב הטויוטה, מ.ר. 66-669-83, יושב לידי הנאשם או מי מטעמו, בהתאם
25 להצגת ייפוי כוח מתאים.

26
27 זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.
28

29
30
31 ניתנה והודעה היום י"ט אלול תש"פ, 08/09/2020 במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה, שופט

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

ב"כ הנאשם:

אבקש עיכוב ביצוע של גזר הדין של חודשיים, על מנת לאפשר להכין ערעור כמו גם בקשה לעיכוב ביצוע. הפער הוא גדול מאוד בין המלצת שירות המבחן לבין גזר הדין שגזר בית המשפט. הנאשם משוחרר מזה שנה ויותר והתייצב לכל הדיונים, כך שהוכיח כי ניתן ליתן בו אמון. על אף שאינני חולק על טענת בית המשפט, יש משקל מסוים להמלצת שירות המבחן ואני סבור כי הליך של ערעור צריך לבחון את הסוגיה הזו.

הערעור הוא מורכב ואני סבור שיש סיכוי הרבה יותר מסביר, אם בודקים את ההלכות המשפטיות של בית המשפט העליון, נוגע למתי ניתן לתת עיכוב ביצוע של גזר דין, אני סבור כי יש סיכוי, הפער אינו סביר. של

כמו כן, סוכם שיוחזר לנאשם הרכב

ב"כ המאשימה:

אנו מתנגדים לעיכוב ביצוע. זה עתה הושת על הנאשם עונש של 5 שנים מאסר בפועל, כשבית המשפט מנמק מדוע הוא לא רואה לנכון לחרוג מטה בשל שיקולי שיקום. הערעור הוא על גזר הדין ולא על הכרעת הדין. בהתאם להלכת שוורץ, אנו מתנגדים.

החלטה

מקום שבו מדובר בגזר דין שעניינו שוד בנסיבות מחמירות, נדמה כי מצופה היה מהנאשם שיגיע להשמעת גזר הדין, כשהוא ערוך לריצוי מידי של עונש מאסר. הגם כך, מתוך כך שהנאשם היה משוחרר עד עתה, התייצב לדיונים בעניינו, לא הפר את תנאי שחרורו כשקיימות ערבויות כספיות, לפני משורת הדין, ידחה את עונש ריצוי המאסר זאת על מנת להתארגן לתקופת המאסר. מומלץ לנאשם לנצל את עיכוב הביצוע לצורך עריכתו של מיון מוקדם.

הנני מורה על הוצאת צו עיכוב יציאה מן הארץ נגד הנאשם. ככל שיש לנאשם דרכון עליו להפקידו במזכירות בית המשפט עד ליום 13.09.20.

הנני מורה על עיכוב המאסר בפועל לצורך התארגנות, וזאת עד ליום 29.09.20. במועד זה, יהיה על הנאשם להתייצב במדור קליטה בכלא אוהלי קידר, עד השעה 10:00.

לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה

08 ספטמבר 2020

ת"פ 59224-03-19

הערבויות הכספיות הקיימות בהליך המעצר תשמשנה גם לצורך הבטחת התייצבותו לריצוי עונשו של הנאשם.

ניתנה והודעה היום י"ט אלול תש"פ, 08/09/2020 במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה, שופט

הוקלד על ידי אלינור בוטבול